

Lausunto Pielisen Karjalan tarpeesta suden metsästyksen aluekiintiöille

MTK pitää erittäin kannatettavana sitä, että metsästysaikana suden kannanhoidollinen metsästys järjestettäisiin kiintiömetsästyksenä. Suoraan asetuksen perusteella toteutettava kiintiömetsästys on sopivin valinta toteutustavaksi, sillä näin toimien metsästyksen käytännön toteutuminen ei esty valitusten ja täytäntöönpanokieltojen vuoksi. MTK-Pohjois-Karjala kannattaa keskusliiton näkemystä metsästyksen toteutustavasta täysin, haluten tällä lausunnolla kuitenkin tuoda esiin oman toiminta-alueensa erityispiirteitä.

MTK korostaa, että metsästyslain ja asetusten muodostamaa lainsäädännöllistä kokonaisuutta on tarvittaessa jatkokehittävä, jotta suden kiintiömetsästys toteutuu käytännössä parhaalla mahdollisella tavalla. Näin ollen kiintiömetsästyksestä alkuvuonna 2026 saatavien kokemusten ja havaintojen on vaikutettava jo seuraavaan kiintiömetsästysjaksoon. Pohjois-Karjalassa iloitaan siitä, että suden kiintiömetsästys ylipäättään pääsisi alkamaan, mutta metsästyksestä saatavat kokemukset ja sen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta kiintiömetsästyksestä saadaan toimiva käytäntö, jota voidaan jatkossa käyttää tasapuolisesti susivahinkoalueilla koko maassa; myös Pohjois-Karjalassa.

Suomen Riistakeskus on tehnyt 25.11.2025 maa- ja metsätalousministeriölle esityksen suden kiintiömetsästyksestä. Pohjois-Karjala on tässä esityksessä unohdettu perusteettomasti kokonaan, lukuun ottamatta pientä aluetta aivan maakunnan eteläosissa. Seuraavassa perusteet sille miksi muuallekin Pohjois-Karjalaan, erityisesti Pielisen Karjalan alueelle, olisi välttämätöntä saada aluekiintiötä.

Asetusluonnoksessa poronhoitoalueen ulkopuolella olisi 16 kiintiömetsästyksen aluetta. Näistä neljä olisi ns. koirasusialueita. MTK korosta lausunnossaan että suden kiintiömetsästys tulee järjestää mahdollisimman laajalla alueella eri puolilla Suomea. Tässä MTK-Pohjois-Karjalan lausunnossa painotetaan MTK:n viestiä siitä, että vaikka susikanta onkin painottunut Lounais-Suomeen, merkittäviä vahinkoja tapahtuu alueilla joissa susikanta on lukumäärällisesti pienempi, kuten Pielisen Karjalassa. Sosioekonomiset haitat ovat yhtä suuret, samoin taloudelliset haitat, riippumatta siitä, miten tiheä susi- ja ihmiskeskittymä alueella on.

Suomen Riistakeskuksen esityksessä kiintiöalueet on valittu ennen kaikkea turvallisuus- ja vahinkoperustein. Painopiste on alueilla, joilla on esiintynyt huomattavia susien aiheuttamia vahinkoja tai turvallisuushuolia. Pohjois-Karjala on ollut susivahinko ja turvallisuushuolien näkökulmasta edelläkävijä. Susikanta vahvistui ja levisi muualle Suomeen nimenomaan Pohjois-Karjalasta. Täällä siis kamppailtiin susivahinkojen ja turvattomuuden kanssa jo kauan ennen kuin niitä alettiin edes tilastoida. Tassu järjestelmästä saadut havaintotiedot kertovat, että pitkällä aikavälillä havaintojen määrä Pielisen-Karjalassa on huomattavasti suurempi kuin muualla. Se, että Riistakeskus on painottanut vain uusimpia havaintomääriä, ei kerro kuin osan totuutta.

Samanlainen ”tilastoharha” esiintyy myös susivahinkojen tilastoinnin osalta. Esimerkiksi koiravahinkoja tilastoidaan Pielisen Karjalassa nykyisin todella vähän, koska koirien kanssa toimiminen ja liikkuminen luonnossa on susitilanteen takia liian riskialtista. Vahinkoja ei tapahdu tilastollisesti merkittäviä määriä, koska täällä on opittu suojaamaan koti- ja tuotantoeläimet tinkimällä vapaasta ulkoilusta, ei sen takia, että uhka olisi väistynyt. Vertailua voi ja on silti relevanttia tehdä alueisiin, joille sudenmetsästyksen kiintiötä on suunnitteilla. Esimerkiksi riistavahinkojen tilastoista ’Vahingon aiheuttaja: Susi – Vahinkotyyppi: Maatalousvahinko-Suurpedot, Kotieläinvahinko’ kategoriasta löytyy 27 vahinkoa Pohjois-Pohjanmaalla sekä Kainuussa, joiden hintalappu on yhteensä 32 845 €. Tälle alueelle on Riistakeskuksen esityksessä suunniteltu kolmea metsästysaluetta. Pohjois-Karjalassa samoin kriteerein samalla ajanjaksolla (11.12.2024-10.12.2025) on tapahtunut 24 vahinkoa, joiden hintalappu on 60 106€. Tällä huomattavasti suuremmalla taloudellisella vahinkomäärällä sekä melkein yhtä suurella vahinkotapahtumamäärällä esitetään Pohjois-Karjalaan yhtä ainoaa aluelupaa Tohmajärvi-Kitee alueelle. Jos poistetaan tämän alueen vahingot (2 vahinkoa, joiden arvioitu vahinkomäärä 3300€) koko Pohjois-Karjalaa koskevasta tilastosta, jää muulle alueellemme silti 22 kappaleen ja 56 806 euron suuruinen vahinkomäärä.

Suden metsästysajan tulisi alkaa kunakin metsästysvuonna mahdollisimman aikaisin ja olla mahdollisimman pitkä. **Jo alkusyksystä alkava suden metsästysaika mahdollistaisi kotieläinvahinkojen ennaltaehkäisyä.** Vahinkojen hallinta pelkästään vahinkoperusteisten poikkeuslupien avulla olisi kohtuuton linjaus. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että vahinkoa aiheuttavan suden poistaminen olisi mahdollista ainoastaan sitä kautta, että aina ensin on odotettava susien hyökkäys kotieläinten kimppuun ja laskettava raadot. Edellä mainitun järjettömyyden välttämiseksi kotieläinten, laitumien ja eläinsuojien lähialueilla vahingon uhkaa aiheuttavien susiyksilöiden metsästys on voitava aloittaa viimeistään elokuun alussa, vaikka varsinainen metsästysaika olisi myöhemmin syksyllä. MTK:n keskusliiton näkemys suunnitellun metsästysajan pituudesta on erittäin relevantti Pielisen Karjalan alueella, jossa etäisyydet ovat pitkä ja asutus harvaa. Susihavaintojen tekeminen pidentyneinä lumettomina ajanjaksoina tulee luomaan haasteen metsästyksen käytännön toteutukseen. Metsästäjät ovat vapaaehtoisia ja vain harvalta löytyy vaadittava kokemus, aluetuntemus ja ajalliset resurssit käyttää metsästyksen. Paine poistaa sudet metsästysajan puitteissa tulee olemaan suuri, varsinkin tilanteessa, jossa ei ole varmuutta tuleeko kiintiömetsästyksestä jatkuva käytäntö vai onko tämä väliaikainen tilaisuus hallita susikantaa. Suden metsästys lumettomassa maastossa Pielisen-Karjalan erämaa-alueilla tulee olemaan haasteellista ilman tiukkaa aikataulu-raamiakin.

Yhtenä nyanssina Riistakeskuksen perusteisiin kohdentaa metsästystä metsäpeura-alueille, voidaan täällä vain todeta, että Lieksan Ruunaa **oli** vahvaa metsäpeura-aluetta siihen asti, kunnes sudet saapuivat, ja menetimme metsäpeuran kokonaan. Metsäpeuran paluu Lieksaan ei ole mahdollista, ennen kuin susikantaa vähennetään. Lisäksi alkavassa LIFEline4Fennicus -hankkeessa on tavoitteena metsäpeuran Tiilikjärven kansallispuistossa toteutettava palautusistutus. Olisikohan syytä antaa aluekiintiö edes kansallispuiston lähellä oleville susilaumoille, jotta palautusistutuksesta ei tulisi susien ruokintahanketta. Riistahavainnot.fi järjestelmän kautta näkee, että Tiilikjärven kansallispuiston alueella on Tiilikan susireviiri ja sen välittömässä läheisyydessä muitakin aktiivisia reviirejä, joiden yksilöistä havaintoja tehdään jatkuvasti. Sotkamon eteläpuolella Saviahossa on jopa tehty havaintoja useista metsäpeuroista. Koko palautusistutus hankkeen turhuus korostuu, kun mietitään, että susikantaa rajoittamalla metsäpeura voisi palata Tiilikkaan omin avuin.

Lisäksi metsästystä kohdennetaan laumoihin, joissa on havaittu Luonnonvarakeskuksen aineistojen perusteella koirasusia tai susien lähisukulaisuutta. Muistuttaisimme, että Luken aineistot eivät ole yksistään selvästikään kattavat ja riittävät koirasusien levinneisyyden osalta, sillä Pielisen Karjalassa havaitaan säännöllisesti koirasusia.

Olemme Pohjois-Karjalassa myös erittäin huolestuneita hirviekinokokin leviämisestä susien välityksellä. Syksyllä 2024 varmistettiin hirviekinokokki lyhyen ajan sisällä kaikkiaan kolmesta eri hirvestä. Kaikki loistartunnan saaneet hirvet kaadettiin Pohjois-Karjalassa. Sudet saavat tartunnan syödessään hirven keuhkossa, joskus myös maksassa, olevan toukkarakkulan. Koira-eläimen suolessa toukkarakkulasta kehittyy aikuisia heisimatoja. Madot tuottavat munia, jotka pääsevät ympäristöön ulosteissa. Tuorein näkemys on, että hirviekinokokkia esiintyy siellä missä on sekä susia että hirviä. Ihmistartuntoja todettiin vielä 1960-luvulla, mutta tartunnat loppuivat, kunnes Vuonna 2015 todettiin jälleen ihmistartunta Pohjois-Karjalassa, Lieksassa. Vahvana hirvialueena, jossa susien pääasiallinen ravinnonlähde ovat hirvet, huoli hirviekinokokin tartuntatapausten lisääntymisestä on suuri.

MTK pitää tärkeänä, että suden kiintiömetsästystä toteutetaan laumapoistojen lisäksi myös yksittäisiä susia poistamalla. Tämä on välttämätöntä susikannan ihmisarkuuden vahvistamiseksi mahdollisimman laajalla alueella. Susien ihmisarkuudella on suuri merkitys ihmisten turvallisuuden lisäksi kotieläinvahinkojen vähentämisessä ja ennakkosuojauksen tehon varmistamisessa. Tähän MTK keskusliiton kannanottoon täydennämme, että jos ette voi tällä hetkellä suunnitelmassa olevia laumalupia Pielisen Karjalan alueelle perusteluistamme huolimatta antaa, täytyy kannanhoidollisen kiintiömetsästyksen puitteissa ruveta myöntämään edes yksilölupia alueellemme.

Suvi Peiponen, agrologi, luomuviljelijä, maa- ja metsätalouden asiantuntija, MTK Lieksan yhdistys

Jonna Saari, Pj. MTK-Pielinen

Jari Rouvinen Tj. MTK Pohjois-Karjala

Kalle Myllynen Pj. MTK Pohjois-Karjala